

Sygn. akt: I C 791/17

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2017 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Rejonowego Anna Wołujewicz
Protokolant:	sekr. sądowy Joanna Mucha

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2017 roku w Człuchowie

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko D. S.

o zapłatę

zasądza od pozwanego D. S. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 1.029,86zł (tysiąc dwadzieścia dziewięć złotych osiemdziesiąt sześć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości 7% od dnia 24 lipca 2017 roku do dnia zapłaty, a w razie zmiany ustawowych odsetek za opóźnienie – z tymi odsetkami;

w pozostałym zakresie powództwo oddala;

zasądza od pozwanego D. S. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 231,41zł (dwieście trzydzieści jeden złotych czterdzieści jeden groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

wyroкови nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Pobrano opłatę kancelaryjną

w kwocie zł – w znakach

opłaty sądowej naklejonych

na wniosku.

Sygn. akt I C 791/17

UZASADNIENIE

Powódka (...) SA z siedzibą w W. wniosła, w elektronicznym postępowaniu upominawczym do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie, przeciwko D. S. pozew o zapłatę kwoty 1409,86 zł. W uzasadnieniu wskazała, że wierzytelność dochodzona pozvem wynika z zawartej przez pozwanego umowy pożyczki pieniężnej sporządzonej w formie pisemnej, oznaczonej numerem (...), która została wypłacona w dniu 1 września 2016 r. Na mocy umowy powódka zobowiązała się udzielić pozwanemu pożyczki w kwocie 1000 zł na okres 6 miesięcy, a pozwany zobowiązał się zwrócić pożyczkę zgodnie z harmonogram wraz z odsetkami umownymi w wysokości stałej stopy oprocentowania 10 % w stosunku rocznym. Jak wynika z pozwu dodatkowo pozwany zobowiązał się zapłacić wraz z każdą ratą

pożyczki jednorazową opłatę przygotowawczą w wysokości 380 zł, która naliczana była proporcjonalnie do liczby rat pożyczki i uiszczana częściowo z każdą ratą w terminach spłaty rat pożyczki. Zadłużenie pozwanego z tytułu umowy pożyczki na dzień wniesienia pozwu wynosiło, według powódki 1.409,86 zł. Na powyższą kwotę składała się kwota 1.000 zł stanowiąca sumę niespłaconych rat kapitałowych, kwota 29,86 zł. tytułem skapitalizowanych kwot odsetek umownych w wysokości 10 % w stosunku rocznym od kwoty 1000 zł od dnia wypłaty pożyczki do dnia rozwiązania umowy tj do dnia 19 grudnia 2016 r. oraz opłata przygotowawcza w kwocie 380 zł. Jak wynika z pozwu, umowa pożyczki została rozwiązana przez powoda pismem z dnia 5 grudnia 2016 roku, za dwutygodniowym wypowiedzeniem z uwagi na opóźnienie przekraczające 60 dni w spłacie umowy. Powódka domagała się również odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrot kosztów procesu.

Postanowieniem z dnia 27 września 2017 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny przekazał sprawę do rozpoznania do Sądu Rejonowego w C..

Pozwany D. S. nie złożył odpowiedzi na pozew, pomimo prawidłowego wezwania i pouczenia o skutkach niestawiennictwa, nie stawiał się na rozprawie wyznaczonej na dzień 6 grudnia 2017 roku, nie złożył w niniejszej sprawie żadnych wyjaśnień ani nie zażądał przeprowadzenia rozprawy pod swoją nieobecność.

W dniu 6 grudnia 2017 roku Sąd Rejonowy w C. wydał w sprawie wyrok zaoczny, w którym powództwo ponad kwotę 1029,86 zł. oddalił.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 sierpnia 2016 roku pozwany D. S. zawarł z (...) SA z siedzibą w W. umowę pożyczki nr (...). W ramach ww. umowy otrzymał pożyczkę w wysokości 1000 zł, umowa została zawarta na okres 6 m-cy.

bezsporne, ponadto dowód: umowa pożyczki k. 14-21,

Pozwany nie wywiązał się z zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki. Powódka w związku z powyższym wysyłała ponaglające monity.

bezsporne, pisma k. 23-25

Pismem z dnia 5 grudnia 2016 roku powódka wypowiedziała umowę pożyczki z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia.

bezsporne, ponadto pismo k. 26

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do przepisu art. 339 § 1 i 2 k.p.c. jeżeli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny, przyjmując za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia Sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Sąd nie jest zatem zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach. W przypadku stwierdzenia braku podstaw do uwzględnienia żądania pozwu, Sąd wyrokiem zaocznym oddał powództwo (porównaj: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1972r. III CRN 30/72, Legalis nr 16294, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 1999r. I CKU 176/97, Prok. I Pr. 1999 nr 9, poz. 30, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 1996r. I CRN 26/96, OSNC 1996 nr 7-8, poz. 108).

Sąd nie może przyjąć za prawdziwe twierdzeń powoda, jeżeli budzą one wątpliwości. W sformułowaniu art. 339 § 2 k.p.c. mowa jest o przyjęciu za prawdziwe twierdzeń powoda, jeżeli „nie budzą one uzasadnionych wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy”. Ocena zgodności z prawdą twierdzeń powoda następuje na podstawie materiału procesowego znajdującego się w aktach sprawy, w szczególności na tle innych twierdzeń powoda. Takie ujęcie nie oznacza, że sąd nie może powziąć wątpliwości co do twierdzeń powoda w świetle faktów powszechnie znanych albo znanych sądowi z urzędu.

W niniejszej sprawie roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Zaznaczyć bowiem należy, iż to strona powodowa powinna udowodnić, że określona wierzytelność jej przysługuje, tym bardziej, że jako wierzyciel dochodzący zaspokojenia wierzytelności, powinien wykazać podstawę (źródło) zobowiązania pozwanego, jak i jego wysokość. Zgodnie bowiem z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi określone dla siebie skutki prawne, tym bardziej, że ciężar dowodu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów. Sąd tylko wyjątkowo winien ingerować w przebieg postępowania dowodowego dopuszczając dowody z urzędu, które to uprawnienie wynika z treści przepisu art. 232 k.p.c. Zgodnie bowiem z przyjętą linią orzecznictwa obowiązek wskazania dowodów, potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy, obciąża przede wszystkim strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 października 1996 r., III CKN 6/96, OSNC 1997/3/29).

W niniejszej sprawie bezspornym był fakt zawarcia umowy pożyczki przez pozwanego na kwotę 1000 zł. Z treści uzasadnienia pozwu, jak również dołączonej do pozwu umowy wynika, że pozwany w dniu 30 sierpnia 2016 roku zawarł z powódką umowę pożyczki na kwotę 1000 zł. Okoliczności powyższe nie zostały przez pozwanego zakwestionowane. Jednakże w ocenie Sądu twierdzenia powódki o zasadności roszczenia ponad kwotę 1029,86 zł. i zaoferowany przez nią materiał dowodowy na powyższą okoliczność, w niniejszej sprawie, budzi w ocenie Sądu wątpliwości.

Powódka domagała się bowiem zasądzenia od pozwanego kwoty 1409,86 zł. W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż wysokość tej kwoty ustalona została w ramach zawartej umowy. Dookreślono, że na powyższą kwotę składa się kapitał w kwocie 1000 zł, ponadto kwota 29,86 zł. tytułem skapitalizowanych kwot odsetek umownych w wysokości 10 % w stosunku rocznym od kwoty 1000 zł od dnia wypłaty pożyczki do dnia rozwiązania umowy tj do dnia 19 grudnia 2016 r. oraz opłata przygotowawcza w kwocie 380 zł. Okoliczności przytoczone przez powoda w pozwie były zasadniczo bezsporne.

Kwestią nie budzącą w niniejszej sprawie wątpliwości był fakt, iż powódkę i pozwanego łączyła umowa pożyczki. Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Wątpliwości Sądu podczas analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego wzbudziły należności z tytułu opłaty dodatkowej.

Niewątpliwie powódka jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych i przy zawieraniu umów posługuje się wzorcami umownymi. W związku z powyższym należało ustalić czy postanowienia umowy zawartej między stronami były dla nich wiążące. Zauważyć należy, przedmiotowa umowa pożyczki nie była związana z działalnością zawodową ani gospodarczą pozwanego.

Zgodnie z art. 3851 § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Ustawodawca wskazał w art. 3851 § 3 k.c., że niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Jednocześnie stosownie do art. 3851 § 4 k.c. ciężar dowodu, że

postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Oznacza to, że w znacznej liczbie przypadków ciężar dowodu będzie spoczywał na przedsiębiorcy udzielającym pożyczki.

O rażącym naruszeniu interesów konsumenta można mówić w sytuacji nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku zobowiązaniowym, natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom będzie miało miejsce wtedy, gdy w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego partner konsumenta tworzy takie klauzule umowne, które godzą w równowagę kontraktową stosunku (por. wyrok SN z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 832/04).

Ponadto należy wskazać, że zgodnie z art. 483 § 1 k.c. w przypadku nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego wykluczone jest zastrzeżenie kary umownej, która miałaby charakter odszkodowawczy. Funkcję odszkodowawczą pełnią bowiem w przypadku tego rodzaju zobowiązania odsetki za opóźnienie zastrzeżone na podstawie art. 481 § 1 k.c. (por. Marcin Lemkowski „Odsetki cywilnoprawne”, wyd. Wolter Kluwer Polska sp. z o.o., Warszawa 2007, str. 95 i n.). Wysokość odsetek jest natomiast limitowana treścią przepisu art. 359 § 2 1 k.c., który wprowadza maksymalną wysokość odsetek wynikających z czynności prawnych. Inne należności dochodzone z tytułu zawartej umowy kredytowej, w tym koszty upomnień, wezwań i opłat, powód winien wykazać, że zostały one rzeczywiście poniesione przez powoda bądź poprzedniego wierzyciela.

Zdaniem Sądu, dodatkowe koszty pożyczki obejmujące opłatę przygotowawczą zostały określone na zawyżonym, nieznajdującym żadnego uzasadnienia, poziomie. Opłata ta została ustalona w stałej zryczałtowanej kwocie, niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków, przez co dochodzi do braku ekwiwalentności świadczeń stron umowy pożyczki i skutkuje bezpodstawnym wzbogaceniem się strony powodowej. Wprowadzenie przez powódkę opłat w wysokości wskazanej w umowie godziło w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz w sposób rażąco naruszało interes pozwanego jako konsumenta, stanowiło bowiem dodatkową karę umowną za nienależyte wykonanie umowy.

Zapisy umowy pożyczki przewidujące obowiązek ponoszenia dodatkowych opłat są również sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Wprawdzie wysokość opłaty przygotowawczej, została ustalona umową pożyczki, a pozwany, składając podpis pod umową, zgodził się na ich ponoszenie, to jednak swoboda umów nie jest całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. Zgodnie z art. 3531 k.p.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Analizując zasadność opłaty dodatkowej, należy zauważyć, że strona powodowa nie wykazała w toku niniejszego postępowania dwóch okoliczności – po pierwsze, aby opłata ta były rzeczywiście niezbędna z punktu widzenia realizacji obowiązków umowy pożyczki, a po drugie, że poniosła je w wysokości wskazanej w umowie pożyczki. Opłata przygotowawcza miała służyć pokryciu poniesionych przez pożyczkodawcę kosztów czynności związanych z przygotowaniem umowy pożyczki, do których przykładowo należały koszty obsługi dostarczenia i podpisania umowy u klienta oraz badanie zdolności klienta do spłaty pożyczki. Powódka nie podała nawet, czy i ewentualnie w jaki sposób zweryfikowała zdolność kredytową strony pozwanej ani nie wskazała, że poniosła z tego tytułu jakiegokolwiek wydatki. W ocenie Sądu, nie można w tym zakresie opierać się wyłącznie na jej twierdzeniach i samym zapisie umownym.

Istotne jest przy tym, że zgodnie z harmonogramem spłat (k. 22) pozwany zobowiązał się zwrócić pożyczkę w 6 miesięcznych ratach. Opłata przygotowawcza została rozłożona proporcjonalnie do liczby rat pożyczki i uiszczana częściowo z każdą ratą. Opłata ta w skali jednego miesiąca wynosiła 63,33 zł, podczas gdy rata kapitału pożyczki – 166,67 zł. Zestawienie powyższych danych jednoznacznie pokazuje, że dodatkowe opłaty obciążające pozwanego stanowią 38% kapitału pożyczki. Zastrzeżenie konieczności jej zapłaty, niezależnie od konieczności uiszczenia samych odsetek a także odsetek na wypadek np. nieterminowej spłaty zadłużenia, stanowi dla pozwanego, dodatkową karę umowną, która jak powyżej wskazano jest niedopuszczalna w świadczeniach pieniężnych.

Mając na uwadze powyższe rozważania, w ocenie Sądu zasadnym było uznać żądanie w zakresie kwoty 1029,86 zł tytułem niespłaconych rat kapitałowych w kwocie 1000 zł oraz skapitalizowanych odsetek w kwocie 29,86 zł naliczonych od dnia 1 września 2016 roku do dnia 19 grudnia 2016 roku.

W pozostałym zakresie tj. w zakresie kwoty 380 zł, na którą składały się koszty opłaty przygotowawczej – powództwo podlegało oddaleniu jako bezpodstawne.

O odsetkach Sąd orzekł zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 482 § 1 k.c., uwzględniając w tym zakresie żądanie pozwu.

O kosztach procesu orzeczono na mocy art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

W przedmiotowej sprawie niewątpliwym jest, że powódka żądała zasądzenia na swoją rzecz kwoty 1409,86 zł, jak również, że jej roszczenie zostało uwzględnione w zakresie kwoty 1029,86 zł tj. w 73%.

Do niezbędnych kosztów po stronie powodowej zaliczono uiszczoną opłatę sądową od pozwu w kwocie 30,00 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 270,00 zł, opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł, co łącznie dało kwotę 317,00 zł. Przyjmując, iż powódka wygrała w 73%, zasądzono od pozwanego na jej rzecz kwotę 231,41 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W myśl art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. Sąd z urzędu nadaje wyrokowi zaocznemu uwzględniającemu powództwo rygor natychmiastowej wykonalności. Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd nadał wydanemu wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.